

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa I. B.
przeciwko "K." Spółce Akcyjnej w T.
o odszkodowanie, o sprostowanie świadectwa pracy, o ekwiwalent za urlop
wypoczynkowy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 24 września 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku
z dnia 10 października 2014 r., sygn. akt V Pa 75/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Słupsku wyrokiem z dnia 10 października 2014 r. oddalił apelację powoda I.B. od wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 7 kwietnia 2014 r. (mocą którego oddalono jego powództwo przeciwko K. Spółce Akcyjnej w T. o odszkodowanie, sprostowanie świadectwa pracy, ekwiwalent za urlop wypoczynkowy i nie obciążono powoda kosztami postępowania) i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.200 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną powoda. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: 1/ art. 81 § 1 k.p.; 2/ art. 152 § 1 i 2 w związku z art. 171 k.p.; 3/ art. 361 k.c. w związku z art. 471 k.c. w związku z art. 300 k.p. Ponadto skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania - art. 322 k.p.c. i 328 § 2 k.p.c. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji w innym składzie lub o uchylenie zaskarżonego wyroku wraz z poprzedzającym go wyrokiem Sądu - Rejonowego w Słupsku i przekazanie sprawy do rozpoznania temu Sądowi; ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, to jest zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 19.340,16 zł tytułem odszkodowania w związku z niemożliwością świadczenia pracy na stanowisku przedstawiciela handlowego w okresie od 15 sierpnia 2012 r. do 15 października 2013 r. oraz kwoty 4.395,87 zł tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy za 2012 r., a ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz istnienie potrzeby wykładni art. 81 § 1 k.p. Istotne zagadnienie prawne skarżący sformułował następująco: „czy roszczenie o zaległy urlop wypoczynkowy w naturze za okres, w którym powód nie świadczył pracy, można zastąpić roszczeniem o zapłatę ekwiwalentu pieniężnego i czy roszczenie powoda, który zamiast urlopu wypoczynkowego w naturze żąda zapłaty ekwiwalentu pieniężnego jest lub nie nadużyciem przysługującego mu prawa podmiotowego”. Natomiast potrzebę wykładni powołanego przepisu argumentował tym, że przepis ten budzi poważne wątpliwości, które zostaną przedstawione w dalszej części w uzasadnieniu skargi kasacyjnej, a niezależnie od tego – przepis ten wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, czego przykładem mogą być orzeczenia powołane przez Sąd Okręgowy w Słupsku oraz powoda w niniejszej skardze kasacyjnej w zakresie możliwości dochodzenia przez pracownika innych roszczeń, poza wynikającymi z tego przepisu, w szczególności roszczeń o charakterze odszkodowawczym

będących następstwem naruszenia przez pracodawcę przepisów prawa pracy w części dotyczącej wywiązania się z obowiązku zapewnienia możliwości faktycznego świadczenia pracy (doznania przeszkody przez pracownika z przyczyn dotyczących pracodawcy) w związku z zawartą umową o pracę.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej w całości w przypadku przyjęcia jej do rozpoznania, a niezależnie od tego - o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego obowiązku zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych a art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w

oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Co się tyczy tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje

rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sadu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231, z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz.43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiste jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wypada stwierdzić, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia.

Sformułowane przez skarżącego istotne zagadnienie prawne sprowadza się do zadania Sądowi Najwyższemu samego pytania. Autor skargi kasacyjnej nie tylko nie nawiązał w sposób generalny i abstrakcyjny do przepisów prawa, na podstawie których sformułował owo zagadnienie i nie wyjaśnił, w czym tkwią trudności w dekodowaniu zawartych w nich norm prawnych, ale w ogóle nie powołał żadnego przepisu prawa materialnego, z którego treścią wiąże tę przesłankę przedsądu.

Odnosząc się natomiast do sygnalizowanej przez skarżącego potrzeby wykładni art. 81 § 1 k.p. należy zauważyć, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera żadnego jurydycznego wywodu precyzującego problemy wyłaniające się na tle interpretacji tego przepisu ani przykładów rozbieżności poglądów judykatury w tej materii, lecz odsyła do

uzasadnienia podstaw kasacyjnych. Nie jest jednak rolą Sądu Najwyższego poszukiwanie argumentów za istnieniem przesłanek przedsądu w innych elementach konstrukcyjnych skargi. To w motywach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powinien wykazać potrzebę wypowiedzenia się przez Sąd Najwyższy w poruszanych we wniosku kwestiach prawnych i merytorycznego rozstrzygnięcia sporu.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.